

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP. HỒ CHÍ MINH
KHOA KINH TẾ QUỐC TẾ

PGS. TS. Hạ Thị Thiều Dao - ThS. Trương Tiến Sĩ (Đồng chủ biên)
 ThS. Nguyễn Xuân Đạo - TS. Nguyễn Minh Sáng
 ThS. Nguyễn Xuân Trường - ThS. Nguyễn Thị Tường Vy

KINH TẾ HỌC QUỐC TẾ

LÝ THUYẾT & BÀI TẬP CÓ LỜI GIẢI

NHÀ XUẤT BẢN KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

PGS. TS. HÀ THỊ THIỀU DAO
 ThS. TRƯƠNG TIẾN SĨ

KINH TẾ HỌC QUỐC TẾ

LÝ THUYẾT & BÀI TẬP
 CÓ LỜI GIẢI

PGS. TS. HẠ THỊ THIỀU DAO
 ThS. TRƯƠNG TIẾN SĨ

Lý thuyết & Bài tập có lời giải **KINH TẾ HỌC QUỐC TẾ**

ISBN: 978-604-922-424-9

9 786049 224249

GIÁ: 81.000đ

MỤC LỤC

Trang

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ KINH TẾ HỌC QUỐC TẾ1

1.1. Giới thiệu khái quát môn học kinh tế quốc tế 1

 1.1.1. Khái niệm và vị trí của kinh tế học quốc tế..... 1

 1.1.2. Tầm quan trọng và mục tiêu của kinh tế học quốc tế.....2

 1.1.3. Nội dung nghiên cứu và kết cấu của kinh tế học quốc tế.....4

 1.1.4. Phương pháp nghiên cứu kinh tế học quốc tế 6

1.2. Hoạt động kinh tế quốc tế và toàn cầu hóa 7

 1.2.1. Khái niệm toàn cầu hóa..... 7

 1.2.2. Đo lường mức độ toàn cầu hóa 8

 1.2.3. Các làn sóng toàn cầu hóa về kinh tế 11

 1.2.4. Tác động tích cực của toàn cầu hóa về kinh tế..... 12

 1.2.5. Tác động tiêu cực của toàn cầu hóa kinh tế 18

CHƯƠNG 2: LÝ THUYẾT VỀ THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ.....26

2.1. Trường phái trọng thương.....27

 2.1.1. Bối cảnh lịch sử và quá trình hình thành trường phái trọng thương.....27

 2.1.2. Những nội dung chính.....28

2.2. Lý thuyết lợi thế tuyệt đối của Adam Smith.....30

 2.2.1. Quan điểm kinh tế cơ bản của Adam Smith.....31

 2.2.2. Nội dung lý thuyết lợi thế tuyệt đối31

2.3. Lý thuyết lợi thế so sánh của David Ricardo34

 2.3.1. Giả thiết của mô hình và nguyên tắc lợi thế so sánh.....35

 2.3.2. Phân tích lợi ích của mậu dịch theo lý thuyết lợi thế so sánh ..37

2.4. Lý thuyết chi phí cơ hội của Gottfried von Haberler39

2.4.1. Quan điểm của Gottfried Haberler về lợi thế so sánh.....	40
2.4.2. Đường giới hạn khả năng sản xuất với chi phí cơ hội không đổi	41
2.4.3. Phân tích cơ sở, lợi ích thương mại.....	42
2.5. Thương mại quốc tế với chi phí cơ hội tăng	43
2.5.1. Đường giới hạn khả năng sản xuất với chi phí cơ hội tăng....	46
2.5.2. Đường cong bàng quan xã hội	47
2.5.3. Phân tích cơ sở, mô hình và lợi ích thương mại với chi phí cơ hội tăng.....	48
2.6. Yếu tố sản xuất và lý thuyết Heckscher – Ohlin.....	52
2.6.1. Các giả thiết của lý thuyết.....	53
2.6.2. Yếu tố sản xuất thâm dụng và dư thừa.....	53
2.6.3. Định lý Heckscher-Ohlin	55
2.6.4. Quy luật cân bằng giá cả yếu tố H-O-S.....	57
2.7. Lợi thế nhờ quy mô.....	60
2.8. Lý thuyết vòng đời sản phẩm.....	61
2.9. Thương mại nội ngành.....	64
2.9.1. Các phương pháp tính chỉ số thương mại nội ngành.....	65
2.9.2. Tầm quan trọng của thương mại nội ngành	68
2.9.3. Nguyên nhân xuất hiện thương mại nội ngành	70
2.9.3.1. Thương mại nội ngành đối với các hàng hóa đồng nhất ..	70
2.9.3.2. Thương mại nội ngành đối với các hàng hóa khác biệt...	71
2.9.4. Lợi ích từ thương mại nội ngành	72
CHƯƠNG 3: CHÍNH SÁCH THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ	106
3.1. Tổng quan về chính sách thương mại quốc tế	106
3.1.1. Khái niệm	106

3.1.2. Vai trò và mục tiêu của chính sách thương mại quốc tế	107
3.1.3. Các công cụ của chính sách thương mại quốc tế	108
3.1.4. Phương pháp hoạch định chính sách thương mại	108
3.2. Các định hướng và nguyên tắc điều chỉnh chính sách thương mại quốc tế và quan hệ thương mại quốc tế	109
3.2.1. Thương mại không có sự phân biệt đối xử.....	109
3.2.2. Thương mại chỉ bảo hộ bằng thuế quan	114
3.2.3. Tạo dựng một nền tảng ổn định cho thương mại	114
3.2.4. Thương mại ngày càng tự do hơn thông qua đàm phán.....	115
3.2.5. Tạo ra môi trường cạnh tranh ngày càng bình đẳng.....	115
3.2.6. Không hạn chế số lượng hàng nhập khẩu	115
3.2.7. Nguyên tắc khước từ và khả năng áp dụng các hành động khẩn cấp	116
3.2.8. Các thỏa thuận thương mại khu vực	116
3.2.9. Điều kiện đặc biệt dành cho các nước đang phát triển.....	116
3.3. Phân loại chính sách thương mại	117
3.3.1. Phân loại theo mức độ can thiệp của chính phủ.....	117
3.3.2. Phân loại theo mức độ tiếp cận của nền kinh tế trong nước với nước ngoài	118
3.3.3. Phân loại theo luồng chu chuyển của hàng hóa và dịch vụ...	120
3.3.4. Phân loại theo lĩnh vực can thiệp	121
3.4. Giá quốc tế và tỷ lệ thương mại.....	122
3.4.1. Giá quốc tế	122
3.4.2. Tỷ lệ thương mại	122
CHƯƠNG 4: THUẾ QUAN.....	137
4.1. Những vấn đề chung về thuế quan.....	137
4.1.1. Khái niệm	137

4.1.2. Phương pháp tính thuế quan.....	138
4.1.3. Vai trò và tầm quan trọng của thuế quan	140
4.2. Các loại thuế quan được sử dụng phổ biến hiện nay	141
4.2.1. Thuế quan xuất khẩu	141
4.2.2. Thuế quan nhập khẩu	141
4.2.3. Thuế quan chống bán phá giá.....	142
4.2.4. Thuế quan đối kháng.....	142
4.2.5. Thuế quan hạn ngạch	142
4.2.6. Thuế quan ưu đãi.....	143
4.3. Phân tích tác động của một chính sách thuế quan	143
4.3.1. Phân tích tác động của thuế quan đối với trường hợp nước nhỏ	143
4.3.2. Phân tích tác động của thuế quan đối với trường hợp nước lớn	149
4.4. Thuế quan danh nghĩa và tỷ lệ bảo hộ thực tế.....	151
CHƯƠNG 5: BIỆN PHÁP PHI THUẾ QUAN.....	168
5.1. Những vấn đề chung về biện pháp phi thuế quan.....	168
5.1.1. Khái niệm công cụ phi thuế quan.....	168
5.1.2. Phân loại biện pháp phi thuế quan	169
5.2. Một số biện pháp phi thuế quan tiêu biểu	170
5.2.1. Các hạn chế định lượng.....	170
5.2.1.1. Hạn ngạch.....	170
5.2.1.2. Hạn chế xuất khẩu tự nguyện	175
5.2.2. Chi tiêu của chính phủ.....	176
5.2.2.1. Trợ cấp xuất khẩu	176
5.2.2.2. Mua sắm chính phủ	180

5.2.3. Phòng vệ thương mại	181
5.2.3.1. Chống bán phá giá.....	182
5.2.3.2. Đối kháng	186
5.2.3.3. Tự vệ.....	187
5.2.4. Các biện pháp kỹ thuật.....	187
5.2.4.1. Các rào cản kỹ thuật trong thương mại	187
5.2.4.2. Biện pháp vệ sinh dịch tễ.....	189
CHƯƠNG 6: LIÊN KẾT KINH TẾ QUỐC TẾ	204
6.1. Tổng quan về liên kết kinh tế.....	204
6.1.1. Khái niệm	204
6.1.2. Nguyên nhân của việc liên kết kinh tế	205
6.1.3. Vai trò của liên kết kinh tế	207
6.1.4. Đặc điểm của liên kết kinh tế	208
6.2. Các hình thức liên kết kinh tế theo khu vực	209
6.2.1. Khu vực thương mại tự do	209
6.2.2. Liên minh thuế quan.....	210
6.2.3. Thị trường chung.....	211
6.2.4. Liên minh kinh tế	212
6.2.5. Liên minh tiền tệ	213
6.3. Phân tích tác động của một liên minh thuế quan	213
6.3.1. Liên minh thuế quan tạo lập thương mại	215
6.3.2. Liên hiệp quan thuế chuyển hướng thương mại.....	216
6.4. Một số liên kết kinh tế quốc tế điển hình.....	218
6.4.1. Liên minh châu Âu.....	218
6.4.1.1. Lịch sử hình thành và phát triển	218
6.4.1.2. Tổ chức bộ máy hoạt động của EU	219

6.4.2. Khu vực mậu dịch tự do Bắc Mỹ	222
6.4.3. Khu vực thương mại tự do ASEAN - AFTA	223
CHƯƠNG 7: SỰ DI CHUYỂN QUỐC TẾ CỦA CÁC NGUỒN LỰC VÀ HOẠT ĐỘNG ĐẦU TƯ NƯỚC NGOÀI	241
7.1. Thương mại quốc tế và sự di chuyển quốc tế của các nguồn lực ..	242
7.1.1. Sự di chuyển quốc tế của vốn.....	243
7.1.1.1. Các nguyên nhân dẫn đến sự di chuyển quốc tế của vốn ..	244
7.1.1.2. Phân tích tác động của sự di chuyển quốc tế yếu tố vốn ..	246
7.1.1.3. Sự di chuyển vốn và chính sách công	249
7.1.2. Sự di chuyển quốc tế của yếu tố lao động.....	249
7.1.2.1. Các nguyên nhân của sự di chuyển quốc tế của yếu tố lao động.....	250
7.1.2.2. Phân tích các tác động của sự di chuyển quốc tế của lao động.....	252
7.1.2.3. Nhập cư và chính sách công.....	255
7.2. Hoạt động đầu tư nước ngoài.....	256
7.2.1. Tổng quan về hoạt động đầu tư nước ngoài	256
7.2.2. Tác động của đầu tư nước ngoài	259
CHƯƠNG 8: CÁN CÂN THANH TOÁN	272
8.1. Khái quát về cán cân thanh toán	272
8.1.1. Khái niệm cán cân thanh toán	272
8.1.2. Một số lưu ý trong hạch toán cán cân thanh toán.....	281
8.2. Các khoản mục chính trong cán cân thanh toán	284
8.2.1. Tài khoản vãng lai.....	284
8.2.2. Tài khoản vốn.....	286
8.2.3. Tài khoản tài chính.....	287

8.2.4. Sai sót thống kê	288
8.2.5. Khoản mục dự trữ và các khoản mục liên quan	288
8.3. Cân đối trong cán cân thanh toán và phân tích cán cân thanh toán..	289
8.3.1. Các cân đối và quan hệ giữa các khoản mục trong cán cân thanh toán.....	289
8.3.2. Phân tích cán cân thanh toán.....	291
8.3.2.1. Phân tích cán cân thương mại hàng hóa	291
8.3.2.2. Phân tích cán cân vãng lai	291
8.3.2.3. Phân tích cán cân vốn và tài chính	292
8.3.2.4. Phân tích cán cân tổng thể và nguồn tài trợ.....	293
8.4. Nhân tố ảnh hưởng đến cán cân thanh toán quốc tế	294
8.4.1. Nhân tố ảnh hưởng đến cán cân vãng lai	294
8.4.2. Nhân tố ảnh hưởng đến cán cân vốn, tài chính	295
8.4.3. Các biện pháp can thiệp giảm mất cân bằng cán cân thanh toán.....	296
8.5. Hiệu quả can thiệp cán cân thanh toán: trường hợp phá giá nội tệ.....	300
8.5.1. Thuyết hệ số co dãn và điều kiện Marshall – Lerner	300
8.5.2. Hiệu ứng tuyến J	303
CHƯƠNG 9: TỶ GIÁ VÀ THỊ TRƯỜNG HỐI ĐOÁI	317
9.1. Tỷ giá hối đoái	317
9.1.1. Tỷ giá danh nghĩa.....	317
9.1.2. Tỷ giá hối đoái thực	319
9.2. Cân bằng tỷ giá	321
9.2.1. Cân bằng trên thị trường ngoại hối	321
9.2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến tỷ giá hối đoái cân bằng.....	322
9.3. Ngoại hối và thị trường ngoại hối.....	326

9.3.1. Niêm yết tỷ giá trên thị trường ngoại hối.....	327
9.3.2. Đặc điểm thị trường ngoại hối	330
9.4. Hành vi kinh doanh ngoại hối.....	331
9.4.1. Tự bảo hiểm rủi ro hối đoái (foreign exchange hedging)	332
9.4.2. Đầu cơ ngoại hối	332
9.4.3. Kinh doanh chênh lệch lãi suất	333
9.5. Chế độ tỷ giá hối đoái và can thiệp của chính phủ đến tỷ giá và thị trường hối đoái.....	336

DANH MỤC BẢNG*Trang*

Bảng 1.1. Mức độ toàn cầu hóa về kinh tế, chính trị, xã hội của một số quốc gia.....	9
Bảng 1.2. Tỷ trọng xuất khẩu hàng hóa tại một số nền kinh tế và khu vực giai đoạn 1948-2015	14
Bảng 1.3. Đầu tư nước ngoài vào và ra giai đoạn 1970-2014	17
Bảng 2.1. Ví dụ minh họa – Trường hợp vận dụng lợi thế tuyệt đối....	32
Bảng 2.2. Ví dụ minh họa – Trường hợp vận dụng lợi thế so sánh.....	36
Bảng 2.3. Lợi thế so sánh giữa hai quốc gia	37
Bảng 2.4. Xem xét trường hợp đặc biệt không xảy ra thương mại.....	39
Bảng 2.5. Khả năng sản xuất gạo và vải ở Việt Nam và Trung Quốc ..	41
Bảng 2.6. Sự gia tăng của thương mại nội ngành	69
Bảng 3.1. Thuế quan MFN của Mỹ với một số mặt hàng.....	110
Bảng 3.2. Tỷ lệ thương mại của hàng nông nghiệp Mỹ.....	123
Bảng 4.1. Thuế quan tính theo giá trị của một số mặt hàng nhập khẩu vào Việt Nam năm 2016	138
Bảng 4.2. Thuế quan tính theo số lượng của một số mặt hàng nhập khẩu vào Thụy Sĩ năm 2016	139
Bảng 7.1. Sự phát triển của FDI (vào) trong giai đoạn 1982 – 2015..	243
Bảng 7.2. Phân bố theo khu vực của FDI giai đoạn 2010 – 2015	243
Bảng 7.3. Tỷ lệ số người nhập cư trên tổng dân số và lực lượng lao động năm 2005.....	251
Bảng 8.1. Cán cân thanh toán quốc tế dạng chuẩn	273
Bảng 8.2. Cán cân thanh toán quốc tế dạng phân tích	275
Bảng 8.3. Tác động của phá giá Bảng Anh đến cán cân thương mại Anh ..	301
Bảng 9.1. Tỷ giá chéo của một số tiền tệ.....	329

Bảng 9.2. Doanh thu các loại tiền giao dịch chủ yếu trên thị trường ngoại hối.....	330
Bảng 9.3. Thông tin thị trường ngoại hối	333
Bảng 9.4. Chế độ tỷ giá hối đoái của Việt Nam giai đoạn 1989-2016....	337
Bảng 9.5. Lựa chọn chế độ tỷ giá hối đoái	342
Bảng 9.6. Chế độ tỷ giá hối đoái giai đoạn 2008 – 2014.....	342